

Basniza un skola.

Misionaru fapu spreditis.

23. Dezemberi 1886. gadā pirmee misionari is Baseles aīsnahza Reetruma-Afrikas Wahzu kolonijās pēc Kamerun-upes grīhwās. Osimtenē bija gadi pagahjuſchi, kamehr wini bija tikuschi ismāhjiti un sagatawoti par kalpeem ta Kunga wiħna-kalnā. Daudz puhliku un leelas naudas summas bija malsajis, winus preefsch fawa gruhtā darba peeteekoschi isrihkojot; leelas zeribas pildija winu fruhtis. Ne no kahda darba, ne no kahdahm puhlehm wini negribeja baiditees, — nekahdas zeefħanas, nekahds truhkums teem newaretu buht pa fuħru un gruhtu: „Las Kungs mums eet liħds!“ — Un kahds bija winu pirmais darbs? — Wini roka kapu fweſħha sem ī-weenam is wiħau maſa pulka. Drudsis winu bija nogalinajis, tik-ko bija kahju eezechlis fawā jaounajā darba laukā. Waijaga gan buht bijusħhai ruhktaı nahwes stundinai, ta fħekk-tees no scheijenes, bes ka ari tikai roka buhtu likta pēe arħla. No Baseles ir tħetru un pus gada laikā diwidēsmit misionaru tur aissuħħiti, un jau astori misionaru kapi tur tikuschi israkti. Bet, paldeews Deewani! wini naw par welti rakti; jo wini teem, kas scheem kapu falni-neem eet garam, faka loti nopeetnu, aisgrahbosħu sprediki, kursch ta flan: „Is miħleſtibas meħs fawu dsiħwibu noleekam pihschlōs, lai nabaġa paganeem buhtu meers un preeks!“

Tizu, ka schis kapu mehmais spredikis no mihlestibas lihds nah-wei ir loti spehzigs. Baselineek Ramerunā wišadā sinā war loti dauds pastahstīt, lo schis kapu spredikis pastahdajis. Wisur misionari teek laipni apsweizinati un usnemti kā labdari, kā Deewa wehstneschi, Deewa wihri, eekams esfahlumā tos schaubigi usluhkoja un teem negribeja us-tizetees. No kahdas fahdschas Eiropeeschī bija bihjuschees, tā ka ne-weens tur nebija opmetees us dsihwī, tamdekt kā tur bija eradums, at-reebtees ar asins isleeschani, un tā tad latra baltā wihra dsihwiba bija apdraudeta, nedroscha. 1889. gadā diwi misionari nonahza schajā fahdschā. Wini tapa preezigi pahrtsteigti, kad fahdschas eedsihwotaji winus firfnigi apsweiza un teem fazija: „Juhs eseet pee mums nahkuschi un atnefeet mums labus wahrdus, bes ka jums no tam at-lektu jebkahds labums. Juhs ne-eseet kahwuschees atbaiditees zaur drudsi, — juhs labaki mirsteet, nelā muhs atstahjeet weenus. Juhs eseet Deewa wehstneschi, — tamdekt jums brihw, scheit eet zauri.”

Kā tas nahk, ka tee kusee kapi tik spēcīgi sprediķo? Kahdā semē, tālu no ūcheijenes, aīsnahza kahds jauns misionārs. Winsch prata nabaga kaudim sīdi sagrabbt ar faweeem wahrdeem, — prata teem rāhdit winu behdas un truhkumu un dīshwā Deewa mihestibū un nopeetnibū. Wina peekriteju skaitis bija masš, un proti, ari tad wehl, kad trihs gadus bija zihtigi, nepeeklusfchi strahdajis. Zaurto, ka winsch stingri mihleja pateesibū un zeefchi pee tāhs turejahs, tas tīka eenihdets no bagatneekem un augstmaaneem. Wini sinaja, to noteesat us nahwi, un, issbiļusches, wina draugi, kuru nebija visfidauds, iſklihda us malu malahm. Viņs wina darbs, viņi wika puhlini, wina mihestiba un zeefchana, ari wina nahwe — likahs buht bi-juschi weltigi un leeki. Tomehr brihnischki; ko winsch, dīshws buhdams un strahdadams, nebija eespehjis, to eespehja wina nahwe. Wina peekriteji atkal halafijahs kopā; winu skaitis mai nedelās pee-auga dauds wairak pahrt tuhkfstoti. — Waj Tu pasībsti to agri miruscho un ne wiš pa welti miruscho misionaru? — Winsch ir dīsimis Betlemē un Wini fānz Jēsu Kristu! Tu un es — mehs sinam, ka muhsu dīshwiba, muhsu laime, muhsu debesu libasīniba pamatojahs us Wina nahwi. Lai tap-

Kura laikā winsch bes miteschanahs strahdaja tahkak zaur ralsteem un wahrdeem preekh Afrikas tahkakas ispehtischanas, mehs winu redsam, schoreis labaki isriblotu, pee Afrikas austroma peekrastes, lai, no Sam-besijas grihwas fahlot, waretu eespeestees schihs tumschahs semes ūrdi. Wehrgu tirdsneegiba, kuras negantibas winsch scheit peeredseja, to wehl reis džina atpakač us fawu dsimteni, lai kristigo Angliju, kristigo Eiropu usaijanatu, nahkt un apspeest scho reebigo, breesmigo nebuhschanu.

Sirds dīsna Liwinstonu trefšo reis pēe melnajeem, kureem winsch sawu dīshwibū bija noderis par upuri. No Nōūmas upes sahlot, kura tagad ir par deenwidus robeschū Wahzu Austruma-Afrikai, winsch, bes la baltajee to pawadija, gahja nepasīstamājās seimes gabalās eelschā un bija drihs pasudis. Gadeem, bālikdamees, gaidija finas no wina, — wina yaſha dehls isgahja to mellet, — bet pa welti, bes jeblahda panahkuma. Tikai otra elspedīzija, kuru Stehnlejs wadija, wina, kā weentuli, atrod bes miteschanahās strahdajot Udzīdīschijā. Ne par ko winsch negribeja greestees atpakal un sawu darbu aitāht nepadaritu. Jaur Stehnleju dabuja Čiropā sinat, kuri winsch atrodahās, bet, deem-schehl, tikai ihsu laiku pahr to wareja preezatees, kā winsch wehl pēe dīshwibās un nepeelusis strahdā pēe saweem melnajeem brahleem, teem
Kā jaunākās laikās buhwē pilfehtas.

to ewangelijumu sludinadams un tos mahzidams; jo drihs ween fādīrda to behdu wehsti, fa schis leelais wihrs nomitis.

Ko Liwiastons preeksch Afrikas darijis, to newar wiś ar pahris wahrdeem isteilt. Neeweens zits pehtitajš naw tahdu milsigu darbu pastrahdajš, neweens newar ar wiau mehritees. Trihodesmit gadu winsch bija zelojis; trihs upes un septiuas leelus esarus winsch bija atrabis un ispehtijš. Neslaitamas reisas winsch, weens pats, bes ap-fardsibas, zelodams, bijis tuwās nahwes breesmās; bet pawifam se-wischls spehls, tas eeradahs, wiau eeraugot, ta ari isjwerda is wina laipnajahm azim un wina mihsigahs bals, sawalbsinaja wisu mchonigakos un aſinkahrigakos zilwekus, un peespeda, ta tee sawus pajel-tos eerotschus nometa semē, ar kureem jau gribuja tom brukt wirsū. Kats dwaschas wilzeens wira muhschā peedereja nehgereeem, kureem winsch, sawu paſcha labumu nemekledams un nefahdu flawu un godu nefahrodams, falyoja. Afrika wizam bija leela druwa, pahr kuru tas mikā vloſchumē. Deema wahrda ſebklu iſtahs iſſaſit.

Drupas un druffas.

Beidsamee wahrdi.

Kad ar Schillera garo slimibu gahja us beigahm, laħbs no wina draugeem prafija, kā tas juhtotees. „Arweenu meerigali,” wijsch at-bildeja. Tuħlit pehz tam wijsch at-vehra azis, fajidams: „Redju arweenu gaifħaki daudjäss leetäss,” — un tad wina flaidraiss, flawenais garb aistilidoja us debesu augstumeem. — Saule eespiħdeja Aleksandera v. Humboldta mirħanjas iſtabb; wijsch pażehla azis us augħstu un fajja us sawu braħla meitu: „Bik leeliski ir-fhekk star! It kā debess fwejinajums, ar koo ta' apfweiz semi.” — Kad Fichtes deħls farwam teħwam tuwojħabs ar saħlu puđeli, wijsch, mirdams, fajja: „Lai parleek, — nedserfhu wairx saħles; juhtos, kā man ir labi.” — Kad bende newainigajam Walterim Kaleigam pawheleja, lai nogħiġiħihs us

tum atpeftiti, preekfch tam waijadseja mihlestibas lihds nahwei, —
pehz Wina pascha wahrdeem Jahnna ewangelijuma 12. nodala: „Pa-
teefi, pateefi, es jums faku: ja tas kweefchu graudē
nekriht eelfch semes un ne-apmirst, tad tas paleek weene
pats; bet ja winfch apmirst, tad tas nefš dauds anglu.
Kas fawu dsihwibu tura mihi, tas to pasaudehs, —
un kas fawu dsihwibu fchini pafaulē eenihd, tas to pa-
turehs us muhschigu dsihwoschanu.“ — Nu mehs saprotam,
ka tas nahk, ka mehmee kapi tik flani un spehjigi runa us zilwelki
firdim.

Zilwela firds, ari kad ta pukst sem dseltenas, bruhnas waj mel-nas ahdas, fajuht un peenem scho sprediki, lai gan pee dsihwà misio-nara wahrdeem wina beeschi paleek zeeta ka almenis. Lai leelee gudri-neeki tikai runà, lai plahpigahs awises tikai raksta, ka pagani ir ihsti-laimigi un teem neka netruhkf, ka winu seme ir augliga un nepraf-gruhtru darbu, un ka winus tamdehf lai nemozam ar bishbeli un katki-fmu. Lai wini tikai faka, ka meschoni nemas naw pilnigi preefsch Kri-stus ewangelijuma un wina augstajahm mahzibahm. Waretum weenu no winu paschu laudim teem nostahdit preti, kusch labaki pasina meschonigos, ne-iskoptos zilwefus, tamdehf ka winsch bija pamatigaki mah-djees un studeerejis. Domaju — flaweno dabas pehititaju Darwinu, — ihsti waretu fazit — n i z i n a t o Darwinu, tamdehf ka wiswairake no wina zita neka nesina, ka tikai to, ka tas mehrlaki esot turejis par zilwelu pirmtehwu. Kaut ari winam azis bija aissegtas, ka winsch ne-wareja redset Deewa godibu, tad tadshu winsch bija goda wihrs. No wina teek nostahstis, ka tas senalös gadobs usgahjis kahdu lauschu zillti, no kuras winsch kahdà finislà raksta apgalwoja, ka pee scheem kauti neem esot skaidri redsams,zik tuwu zilwels stahwot lopam; jo sch lauschu zilts ne-esot isglihtojama. — Waitak gadu pehz tam winsch atkal atnahza pee scheem kautineem, un — tawu brihnumu! — atrado-tos tilumigus un mahzitus; jo misionari bija pee wineem atnahkusch Darwinam bija deewegan goda prahtha, scho klaijt issfazit. Winsch ar rakstija misiones beedribai, issfazija sawu leelu atsinibu pahr misionari darbu un beidsa ar teem wahrdeem: „Man ir gods, tik ilgi, kamehys dsihwofchu, jums ik gada pefsuhit 2000 mahru leelu naudas pa-balsiu.“

Misionari mums daudsreis nostahsta pahr paganu tautu mescho
nibu un bresmibus, pahr winu nefajehdsibū un stuhrgalwibū. Un tad
schu winu kruhtis pulst firds, kura sawde wiessdīlakds dīlumīds ilgojāhe
pehz meera. Mihkais lasitajs, waj gribi, lai Tew peewedu peemehrūs?
Tad klaufees, ko ne sen lasiju kahdā Berlines pirmahs misiones fabee
dribas sinojumā: Kahds Kihneeschu skolotajs bija tapis par kristitu zil-
welū, un nu raudsija ari sawu beedri, kas bija pagans, peerunat, lai
leekotees kristitees. Bet tas bija ar stiprahm faitehm faistits pee pa-
ganu buhschanas; jo winsch bija opiuma fmehketajs. Schis bresmī-
gais netikums, warbuht wehl flīktaks, nelā dserfchanas kahriba, saposta
zilwelū pee meesas un pee dwehseles, nolaupa winam atjautinu un
prahta svehku un to padara par sawa eekarfuma wehrgu. Beidsot
opiuma fmehketajs bija tik tahā peedabuts, ka lassja jauno testamentu
Kihneeschu walodā. Tas winu dīli aīsgrahba, — ihpaschi kad la-
sija Jesus Kristus zeeshanas un mirshanas stahstus. Winam tas ne-
bija nahjis ne prahta, ka dīshwajam Deewam ir tik daudi mihlestibas
us zilwekeem, — us scheem zilwekeem, kuru taunumu un neleetibū winsch
jau skaidri pasina zaur fewi paschu. Nu winsch ari fahka saprast
kahds gruhts darbs ir misionaram; winsch redseja, ka tas sawu dīsh
wibū nodewa par upuri, ne wis tamdeht, lai miljonus naudas farauftu,

Klutscha, ar galwu us rihtem, schis atbildeja: „Ween’alga, kā galwa
stahw, kād tilai sieds ir pareisā weetā.“ — Mahzitajs un dseefmineekā
Herders schlikrahbs no schibis yasaules, farakstidams flawas dseefmu
Deewam par godu; wiad spalwa atradahs us beidsamahs rindas. —
Kād Dahnu tehnina Fridriks II. mīschanas fiunda peenahza, ahrstis ap-
taustija wina pultstenishus. „Lai pultstenischi sit, kā gribedami,“ tehn-
nisch fazijs, „mehs sinam, kā Deewa schehlastiba nelad nebeidsahs.“
— Tills’ā beidsamee wahrdi, kureus wiensch ihst pirms sawas mīschana
klusam ierunaja, bija: „Ak, mana tehwija, — zil kotti es mībiloju sawa
tehwiju!“ — Sweedru tehninisch Gustafs Adolfs, mīrdams us kara lauka
issauzahs: „Apseegeleju ar sawahm ašinim wiſas Wahzu tautas bri-
wibu un tizibū!“ — Anglu tehnixenes Elisabetes beidsamee wahrd
bija: „Remeet wiſas manas mantas par weenu azumirkli dīshwibas!“ —
Pawīsam zitadi, nēka schee pehdejee, bija leelsā un flawenā Amerikanee

Kahdu laiku atpakał ispaudahs baumas, ta kahda dselsszeli fabeedriba nodomajus, saru-dselsszeli buhwet Seemel-Amerikä starp Tisla delfiju un Barnegotu. Starp tchibm abahm weetahm ir tilai mas ap buhweis apgabals. Til-ko dselsszeli fabeedribas nodoms tapa sinams te ari kahds bagats Nu-Jorkas tirgonis par neeka naudu noplirka semei gabalu, til leelu, ta us ta war usbuhwet Nu-Jorkai libdfigu pilsehtu Dauds inscheneereu nodarbojabs, isstrahbadami pilsehtas plahnu ar eelahm basnizahm, skolahm un weesnizahm, dewa eelahm un basnizahm wahrdus, un ihpaschneeks nofauza pilsehtu paschu, fawai dsumuma weeta par godu, par „Paisliju”, t. i. burwibas pilsehtu. Nu eefahka weeta pahrdot preeksch namu buhwehm, pasinajot, ta Paislijā jaunajam dselsszelam buhschot buht stanjija jeb peestahntne. Zaur to nu pahrdoschana ta weizahs, ta jau pirmajās feschās nedelās 5000 weetu bija noplirkas Katrs virzejs dabon fawa nama plahnu par welti, bet, sinams, wiran to wajjaga pascham likt usbuhwet.

Uspuhtees garð un-wina panahkumi.	
1.	3.
Uspuhituschā garā	Bet tas loti krahpjahs,
Kas schē staigat mehds	Rahj' lad tahlaš leek, —
Un ar' favā warā,	Grumbains zelsch jarahpjahs,
Bahrgi llaigat jehds.	Lai nu mahjāš teek.
2.	4.
Domā ari esam	Tahdu netur' zeendā,
Gudraks padomā	Kas tik aplam skerij, —
Un nea famis nefam	Mot nek' itā denā.

5.
Tamehkt lai mehs esam
Gara pateefâ,
Mihlestibu nesam
Sirdi weenteefâ! J. Audsneeudur.

lä Ciropas tirgoni, bet tamdeht, lai ari opiuma wehrgeem atnestu wehsti:
Jums ir atpestischan, jums ir glahfschana!
(Eurymak beigums.)

Apzerejumi.

Nemeeš drofhu firdi, mans dehls, tawigrehki tew peedoti.
Mat. 9, 2.

Gribam arweenu no tam tilt walâ, kas muhs ahrigi spaïda, lai nu buhtu fawa paschu slimiba waj jebkahda truhziba, waj ari ruhypes un behdas par tahdeem, kuxi mums miyli. Bet mums waijaga buht meerâ ar to, ka mums grehki ir pedoti, — ja, wehl wairak, mums waijaga speht pateiktees par eelschâkigo laboschanos, kura zaur truhzibu un behdahm mums ja-eeguhst un kuru zaur Deewa schehlastibü ari eeguhsim. Turait to tikai par preeku ween, ka jums usnahk daschadas fahrdinaschanas! Bet Mateüs 9. nodakas 8. pantinâ teek sinots, ka laudis Deewu slaweja pirmak par meefas weselibu; to leelako brihnumu, proti, ka grehki ir pedoti, — to wini nefaprata.

Par ißkatru weltigu wahrdū, so zilweki runahs, teem
buhs ja-atbild soda deenā. Mat. 12, 36.

Weens weenigs wahrds, ko zilwels isrunā, war padarit, ka mums firds sahp, wina, proti to zilweku, peeminot, un ka wina feija mums parahdahs nejaufā, reebigā isskata. Ja wiisch mums tahlu, tad ar tahdu wahrdū peeteek, ka to newaram godat, un ja wiisch mums tuwu, tad scho weenu wahrdū arweenu atkal redsam kā tumfchū laukumu, un tas mums sahp firdi. Tā zilwels fiver un swalsta weenu weenigu wahrdū, — un Deewə?!

Behdas un preeki.

1.

Behdas nahk mums no ta Kunga,
Lamdehk la mehs grehzigi.
Kad mums usnahk behdu stunda,
Luhgsim Deewu firfngi.

2.

Tad Winstch preeka mums wis neleegs,
Muhs eeksch behdahm ne-atstahs, —
Sawu Tehwa roku pasneegs,
Muhs pehz behdahm preezinahs.

3.

Kad muhs behdas scheitan spaida,
Tad lai us To zerejam, —
Debesis muhs preeki gaida,
Kahdus sche nepasihstam.

4.

Tur muhs behdas wairs nebaidihs,
Tur tahs wairs nepasihsim, —
Tur ar' gruhtums muhs nespaidihs,
Tur tik preekus baudisim.

5.

Pasaule mums gruhti klahjahs,
Sche mehs efam sweschumā, —
Drihs mehs tilsim Tehwa mahjās,
Tur mehs buhsim lihgsmibā.

6.

Dishwosim tur ihstā laime,
Debesi godā preezigi, —
Tur tad buhsim Deewa fai'me,
Deewu teiksim muhschigai!

Skaitlu mīkla.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	=	Walsts Eiropā.					
					2	4	2		=	Wihreeschu wahrdē.					
					3	7	9	8	9	=	Seeweeshu wahrdē.				
					4	7	5	3	9	=	Musikas rihks.				
					5	6	7	8	9	=	Pagastis Kursemē.				
					6	7	8	7		=	Ehdeena nosaukums.				
					7	3	7	8		=	Esars Aſijā.				
					8	9	9	8	5	1	9	=	Upe Baltijā.		
											9	8	9	=	Besdeewigo weeta pehz nahwēd.

Burttia mihklosii swineum

(Stat. 36. mūmūrā.)

I.	L.		II.	2.																																
<table border="1"> <tbody> <tr><td>S</td><td>a</td><td>m</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>r</td><td>a</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>o</td><td>a</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>a</td><td>i</td><td>u</td></tr> </tbody> </table>	S	a	m	s	R	r	a	s	R	o	a	s	R	a	i	u		III.	<table border="1"> <tbody> <tr><td>A</td><td>m</td><td>o</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>o</td><td>j</td><td>a</td></tr> <tr><td>T</td><td>i</td><td>r</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>u</td><td>b</td><td>a</td></tr> </tbody> </table>	A	m	o	s	R	o	j	a	T	i	r	s	R	u	b	a	
S	a	m	s																																	
R	r	a	s																																	
R	o	a	s																																	
R	a	i	u																																	
A	m	o	s																																	
R	o	j	a																																	
T	i	r	s																																	
R	u	b	a																																	
IV.	<table border="1"> <tbody> <tr><td>D</td><td>o</td><td>u</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>i</td><td>u</td><td>a</td></tr> <tr><td>L</td><td>t</td><td>u</td><td>s</td></tr> <tr><td>L</td><td>i</td><td>l</td><td>a</td></tr> </tbody> </table>	D	o	u	s	R	i	u	a	L	t	u	s	L	i	l	a		V.	4.																
D	o	u	s																																	
R	i	u	a																																	
L	t	u	s																																	
L	i	l	a																																	
<table border="1"> <tbody> <tr><td>G</td><td>e</td><td>b</td><td>a</td></tr> <tr><td>Z</td><td>o</td><td>r</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>a</td><td>I</td><td>e</td></tr> <tr><td>B</td><td>a</td><td>b</td><td>a</td></tr> </tbody> </table>	G	e	b	a	Z	o	r	s	R	a	I	e	B	a	b	a		<table border="1"> <tbody> <tr><td>W</td><td>e</td><td>r</td><td>o</td></tr> <tr><td>P</td><td>i</td><td>u</td><td>s</td></tr> <tr><td>R</td><td>e</td><td>j</td><td>a</td></tr> <tr><td>E</td><td>t</td><td>n</td><td>a</td></tr> </tbody> </table>	W	e	r	o	P	i	u	s	R	e	j	a	E	t	n	a		
G	e	b	a																																	
Z	o	r	s																																	
R	a	I	e																																	
B	a	b	a																																	
W	e	r	o																																	
P	i	u	s																																	
R	e	j	a																																	
E	t	n	a																																	

N.B. Læsot no 1 us. 4, isnahk: Skandinawija. Læsot no 3 us 2, isnahk: Varatinsflis.